

Başvuru Numarası : 2024/217
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/47
Karar Numarası : 2024/1160
Başvuran : G.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Marmara 5 No.lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvurana gelen kargo paketlerinin muhatap Kurum tarafından açıldığı, kargo ile gönderilen fotoğrafların ve yeğenin çizdiği resimlerin kendisine teslim edilmediği, oluşan mağduriyetinin giderilmesi amacıyla kendisine tazminat ödenmesi gerektiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- Başvuran, kendisine gelen kargo paketlerinin muhatap Kurum tarafından açıldığı,
- 27/9/2022 tarihinde memleketinden kendisine kargo ile gönderilen fotoğrafların ve ilköğretim öğrencisi olan yeğenin çizdiği resimlerin bir kısmının herhangi yasal bir gerekçe olmaksızın kendisine teslim edilmediği,
- İlgili infaz kurumu idaresine fotoğrafların kendisine teslimi hususunda yapmış olduğu sözlü ve yazılı başvuruların dikkate alınmadığı,
- Konuya ilişkin olarak İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 6/12/2022 tarihli ve 2022/..... sayılı kararı gereği fotoğrafların kendisine teslim edilmemesi üzerine Silivri 1. İnfaz Hakimliğine başvuruda bulunduğu, mahkemece itirazın reddedildiği, bunun üzerine Silivri Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunduğu, Mahkemenin 16/01/2023 tarihli ve 2023/..... sayılı kararı ile yapılan incelemede “fotoğraflarda herhangi bir suç unsuruna rastlanmadığının” belirtilerek yapmış olduğu itirazın kabulüne ve infaz hakimliğinin kararının kaldırılmasına karar verildiği ancak fotoğraf ve resimlerin kendisine tesliminin yapılmadığı,
- Kendisine iade edilmeyen resimler ve fotoğraflar nedeniyle oluşan mağduriyetinin giderilmesi amacıyla kendisine tazminat ödenmesi gerektiği iddia edilmektedir.

3. Muhatap Kurumun 13/2/2024 tarihli cevabında özetle;

- Bahse konu olan resimler hakkında İdare ve Gözlem Kurulunun 6/12/2022 tarihli ve 2022/..... sayılı kararı ile resimlerin teslim edilmesinin uygun olmadığına karar verdiği, başvuranın ilgili karara İnfaz Hakimliğine başvurarak itiraz ettiği, itiraz üzerine Silivri 1. İnfaz Hakimliğinin 12/12/2022 tarihli ve 2022/..... sayılı yazısı ile bahse konu olan fotoğrafların incelenmek üzere gönderilmesini istediği, 14/12/2022 tarihli ve 2022/..... sayılı yazı ile ilgili fotoğrafların Silivri 1. İnfaz Hakimliğine fiziki olarak gönderildiği, Silivri 1. İnfaz

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hakimliğinin 27/12/2022 tarihli ve 2022/..... sayılı kararı ile mahpusun itirazının reddine karar verildiği, başvuranın bu karara da itiraz etmesi üzerine Silivri Ağır Ceza Mahkemesinin 16/01/2023 tarihli ve 2023/..... sayılı kararı ile itirazının kabulüne, Silivri 1. İnfaz Hakimliğinin 2022/..... sayılı kararının kaldırılmasına ve bahse konu olan resimlerin başvurana teslimine karar verildiği,

b. İlgili resimlerin 14/12/2022 tarihinde incelenmek üzere Silivri 1. İnfaz Hakimliğine fiziki olarak gönderildiği ancak tekrar kuruma iade edilmediği, söz konusu resimlerin 09/02/2024 tarihinde kuruma ulaşması neticesinde aynı gün başvurana teslim edildiği ve ilgili evrakların ekte sunulduğu ifade edilmiştir.

4. Başvuran 28/2/2024 tarihli dilekçesinde, başvuruya konu fotoğrafların ve resimlerin 09/2/2024 tarihinde kendisine teslim edildiğini beyan etmiş ve söz konusu dilekçe Kurumumuza muhatap Kurumun 4/3/2024 tarihli yazısı ve ekleriyle birlikte gönderilmiştir.

5. Muhatap Kurumun 4/3/2024 tarihli yazısında ayrıca;

a. Başvurana gelen postaların açık bir şekilde verildiğine ilişkin iddialarına ilişkin olarak; 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı*" alt başlıklı 68 inci maddesinin ikinci fıkrasında "*Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.*" ibaresi gereğince söz konusu zarfın ilgili komisyonca fiziki kontrolü yapıldıktan sonra 20/2/2024 tarihinde eksiksiz olarak hükümlüye teslim edildiği, söz konusu zarfın takip ve barkod bilgilerinin yazı ekinde sunulduğu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ve sonucunda; (...)* yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma

sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

14. 6701 sayılı Kanun’un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

15. OPCAT’in 19’uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

16. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 7’nci maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz.”

17. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) “İşkence yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.”

18. Anayasa’nın 17’nci maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Mezkûr maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış, üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağına, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleyle tabi tutulamayacağına yer verilmiştir.

19. Yukarıda belirtilen normlar çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağı; ulusal ve uluslararası insan

hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, zalimane, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir.

20. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, gayriinsani veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içermektedir. Bu yükümlülük mutlak nitelikte olup hem Anayasa'da hem de AİHS'de herhangi bir istisnaya sahip değildir.

21. Bununla birlikte kötü muamele iddiasının devlete yüklenen yükümlülüklerden yararlanabilmesi için uygun delillerle desteklenmesi, bu delillerin yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması beklenmektedir. Ayrıca delillerin elde edilme sürecinde ilgililerin tutumları da dikkate alınmalıdır (Anayasa Mahkemesi (AYM), Cezmi Demir ve Diğerleri, B.No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

22. AYM'ye göre ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamındaki güvenceleri açısından ilk değerlendirilmesi gereken husus idarenin uygulamalarının asgari eşiği aşmadığıdır. Mahkeme bu çerçevede yapılacak değerlendirmede somut olayın tüm koşullarının dikkate alınması ve müdahalenin yoğunluğu, süresi, fiziksel ve ruhsal etkisi gibi olguların göz önünde tutulması gerektiğini belirtmektedir (AYM, *Müjdat Gürbüz*, B.No: 2017/36529, 23/5/2018, para. 81).

23. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviye göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/09/2015, para. 86).

24. Somut başvuruda başvuran, kendisine kargo ile gönderilen fotoğrafların ve ilköğretim öğrencisi olan yeğenin çizdiği resimlerin bir kısmının herhangi yasal bir gerekçe olmaksızın kendisine teslim edilmediği, konuya ilişkin olarak Silivri 1. İnfaz Hakimliğine başvuruda bulunduğu, infaz hakimliğine yaptığı itirazın reddedilmesi üzerine Silivri Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunduğu, Silivri Ağır Ceza Mahkemesince itirazın kabulüne karar verildiği ancak geçen süre zarfında fotoğraf ve resimlerin kendisine teslim edilmediğini iddia etmektedir.

25. Başvuruya konu fotoğraflara ilişkin olarak; fotoğraflar hakkında İdare ve Gözlem Kurulunun 6/12/2022 tarihli kararı ile fotoğrafların teslim edilmesinin uygun olmadığına dair karar verilmesi üzerine başvuranın ilgili karara karşı İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği, itiraz üzerine Silivri 1. İnfaz Hakimliğinin 12/12/2022 tarihinde bahse konu olan fotoğrafların incelenmek üzere gönderilmesinin istendiği, ilgili fotoğrafların Silivri 1. İnfaz Hakimliğine fiziki olarak gönderildiği, Silivri 1. İnfaz Hakimliğinin başvuranın itirazının reddine karar verdiği, sonrasında başvuranın bu karara da itiraz ettiği, Silivri Ağır Ceza Mahkemesinin 16/1/2023 tarihli kararı ile başvuranın itirazının kabulüne, resimlerin başvurana teslimine karar verdiği ancak incelenmek üzere fiziki olarak gönderilen resimleri iade etmediği, ilgili resimlerin muhatap Kuruma ulaştığı tarihte başvurana teslim edildiği belirtilmiştir.

26. Başvurana posta yolu ile gönderilen resim ve fotoğraflar, İdare ve Gözlem Kurulunun 06/12/2022 tarihli kararı ile, başvurana teslim edilmesinin uygun olmadığına karar verilmiş olup başvuran fotoğraf ve resimleri almak amacıyla yargı yoluna başvurmuştur. Yargılama makamlarınca yapılan inceleme sürecinde fotoğraf ve resimler fiziki olarak yargı makamlarının uhdesinde bulunması sebebiyle başvurana teslim edilmemiştir. Bahse konu fotoğraf ve resimler yargı makamlarınca inceleme konusu yapıldığı, yargılama sonuçlanana kadar yargı makamlarının uhdesinde bulunduğu ve yargılama sona erip fotoğraf ve resimler muhatap Kuruma gönderildiğinde başvurana teslim edildiği görülmüştür. Anılan sebeplerle, başvuranın söz konusu iddiası bakımından muhatap

İdare tarafından hak ihlali yapılmadığı kanaatine varılmıştır.

27. Başvuran, yargılama süreci boyunca fotoğraf ve resimlerin yargı makamları uhdesinde bulunarak incelenmesi sebebiyle, 27/9/2022 tarihi ile 9/2/2024 tarihi arasında geçen süre zarfında fotoğraf ve resimlerin kendisine teslim edilmediğinden uğramış olduğu mağduriyete karşılık olarak kendisine tazminat ödenmesini talep etmiştir.

28. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir.

29. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde de bu görev kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti yürüten bir ulusal önleme mekanizmasının oluşturulması ya da mevcut insan hakları kurumlarına bu görevin verilmesini öngören OPCAT'in getirdiği yükümlülüğün bir gereği olarak Türkiye İnsan Hakları Kurumuna bu sorumluluğun yüklendiği şeklinde açıklanmıştır. 6701 sayılı Kanun ve bu Kanun'un gerekçesine bakıldığında bu sorumluluk; işkence ve kötü muameleye karşı ulusal önleme mekanizması görevi şeklinde betimlenmiştir.

30. Tüm bu açıklamalarla birlikte Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun ayrımcılık yasağı ile ulusal önleme mekanizması kapsamında işkence ve kötü muamele yasağının ihlaline ilişkin iddialar bakımından başvuru alabileceği sarihtir.

31. Bu çerçevede başvuranın fotoğraf ve resimlerin kendisine teslim edilmediğinden uğramış olduğu mağduriyete karşılık olarak kendisine tazminat ödenmesine ilişkin talebinin, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görev alanına girmemesi sebebiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye